

Oddělení radiofrekvenční spektroskopie se zabývá studiem atomové, elektronové a magnetické struktury a dynamiky molekul, krystalických i amorfních látek. Používá k tomu především fyzikální jev **jaderné magnetické rezonance (NMR)**.

Spektroskopie NMR je poměrně univerzální neradioaktivní metoda využívající magneticky aktivní atomová jádra vhodných izotopů jako lokální sondy v měřené látce. Podmínkou je, aby sledovaná atomová jádra měla nenulový vlastní moment hybnosti (jaderný spin), s nímž souvisí nenulový magnetický dipolární moment. Jedná se o neradioaktivní izotopy, např. ^1H , ^{13}C , ^{31}P , ^{57}Fe , ^{55}Mn a mnoho dalších; volba pro experiment je dána tím, které prvky měřená látka obsahuje.

Spektra NMR jsou citlivá především na lokální uspořádání atomů a elektronovou strukturu v okolí rezonujících jader a umožňují tak získat informace na atomární úrovni. Dosahované výsledky mají jednak praktický charakter, jednak umožňují pochopit hlubší souvislosti mezi vnitřní stavbou studovaných látek a jejich makroskopickými vlastnostmi. Vedle strukturních informací je možno získat také informace o dynamickém chování, např. o vnitřních pohybech částí molekul nebo o difuzi atomů a molekul v prostředí.

V souběžném teoretickém výzkumu jsou prováděny **teoretické výpočty elektronové struktury** sledovaných látek až s přesností umožňující porovnání teoretických výsledků se spektrálními parametry stanovenými z experimentů NMR.

Vybavení laboratoří umožňuje vedle spektroskopie NMR také **mikrozobrazování** vnitřku objektů pomocí magnetické rezonance (**MRI**), tj. technikou analogickou tomu, na jakých principech probíhá klinické vyšetřování pacientů „magnetickou rezonancí“ v tomografech MRI (strukturní zobrazování vnitřní stavby bez fyzického narušení celku).

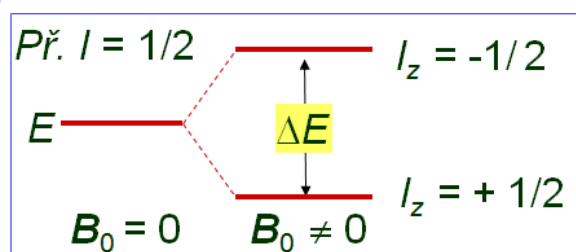
Podstata jevu jaderné magnetické rezonance (NMR):

Hladina energie magneticky aktivního jádra (tj. majícího nenulový magnetický dipolární moment) je ve statickém magnetickém poli rozštěpena na Zeemanův multiplet. Velikost štěpení je úměrná lokálnímu statickému poli přítomnému na jádře a lze ji zjistit sledováním odezvy na působení střídavého (radiofrekvenčního) magnetického pole.

Rezonance nastává, jestliže frekvence tohoto pole odpovídá rozdílu energií mezi hladinami multipletu energií. Rezonanční frekvence, které ve spektru NMR vidíme, tak dávají informace o velikosti lokálních magnetických polí přítomných na atomových jádrech. Ale nejen to ...

- **Atomové jádro**
gyromagnetická částice
 $\mu = \gamma \hbar I$
spinové kvantové číslo I ...
malé celočíselné násobky $\frac{1}{2}$
- **Statické magnetické pole**
 $B_0 \parallel z$: energie závisí na orientaci μ , tj. na I_z
- **Kvantování I_z** :
Zeemanův multiplet
- **Rezonanční přechody**
indukujeme střídavým (radiofrekvenčním) magnetickým polem

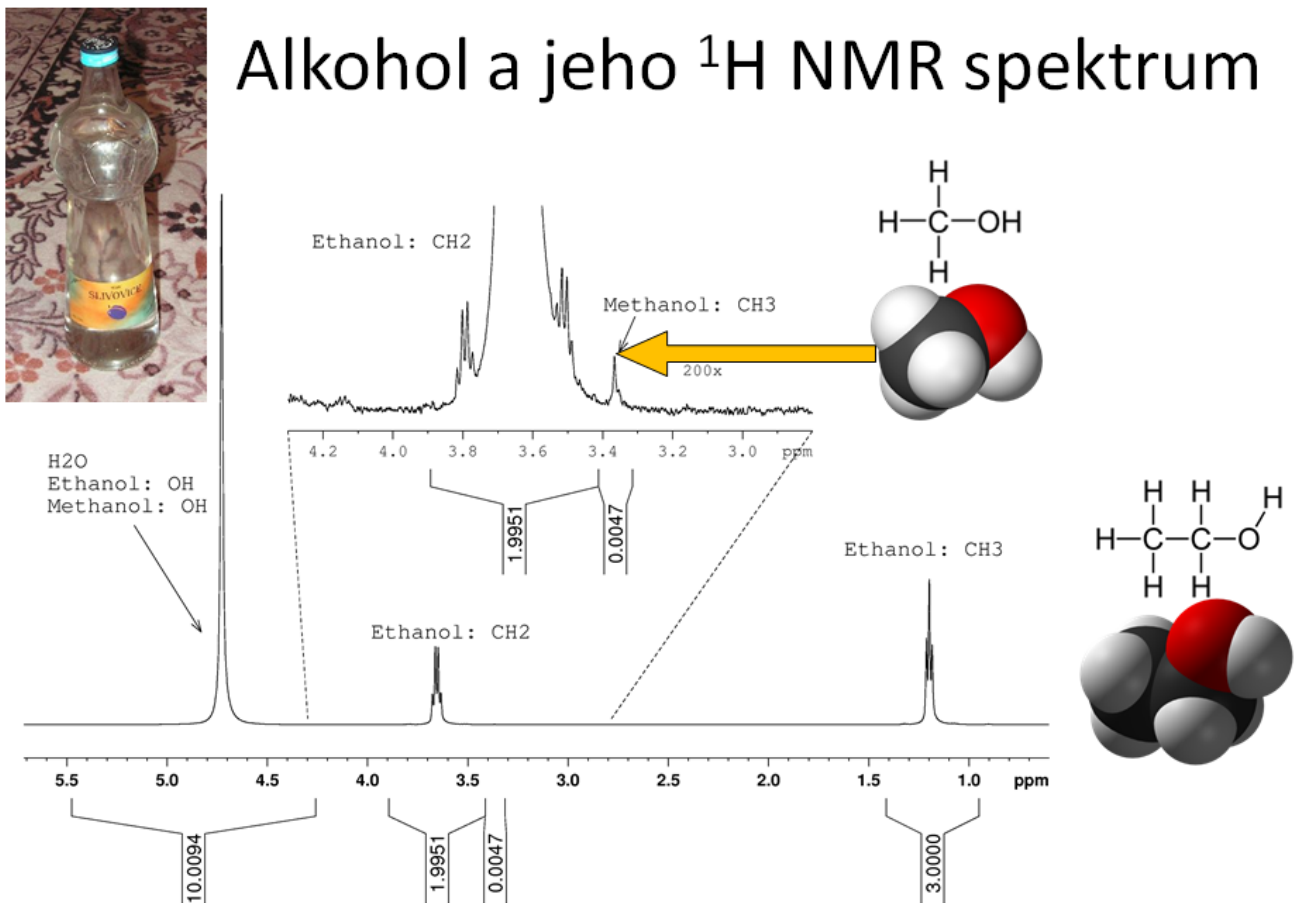
$$E = -\mu \cdot B_0 = -\gamma \hbar I_z B_0$$

$$\Delta E = \gamma \hbar B_0$$

$$\omega_0 = \gamma B_0$$

Rezonanční (Larmorova) frekvence

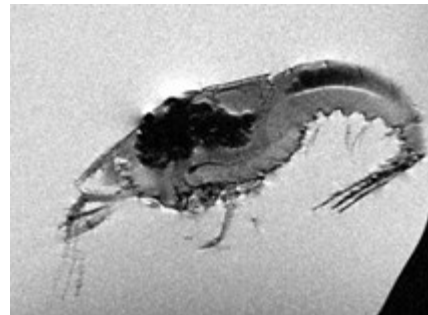
Princip zobrazovacích metod MRI:

Je třeba zajistit závislost rezonanční frekvence (případně i dalších spektroskopických parametrů) na pozici atomu s rezonujícím jádrem v objektu. Podstatou je použití nehomogenního magnetického pole, jehož závislost na prostorových souřadnicích volíme.

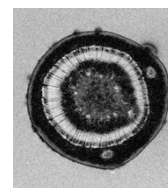
Ukázky MRI řezů objektem (mikroimaging):

Ulita vodního plže

Rak mramorovaný (několikadenní)

Jednoletá větvíčka hrušně - příčně

Nabídka pro studenty

Nabízíme **různorodá témata** pro projekty, bakalářské, diplomové, doktorské práce pro studenty fyziky (zaměření na fyziku kondenzovaných látek, biofyziku, chemickou fyziku) i učitelství, viz **SIS** nebo **kontaktujte pracovníky oddělení**.

nmr.mff.cuni.cz